СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 7. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 10. січня, 1924. — VOL. XXXII. No. 7. Jersey City, N. J., Thursday, January 10, 1924. — THREE CENTS

КУЛИДЖ ПРОТИ ПОДАТКОВОГО ПРОЄКТУ ДЕМОКРАТІВ

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — Президент Кулидж виступив публично проти проекту зниження податків, який проти проекту секретаря скарбу Мелона висувають демократи. Він каже, що декотрі постанови демократичного проекту не згідні з конституцією, себто можуть бути ухвалені лишень через поправку конституції, дорогою народного голосовання, а другі шкідливі для бизнесу.

ПОТАЙКОМ УРЯД ПРОДАВ КОРАБЛІ З ВЕЛИКОЮ ВТРАТОЮ

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — В політичних кругах викликало велику сензацію відкриття, що Корабельна Рада продала тайком приватним підприємцям за нецілі чотири міліони кораблі, яких будова коштувала уряд понад 30 міліонів долярів.

ЧЕРЕЗ ГОРІВКУ ВИКЛИКАЮТЬ ВІЙСКА

МАРІОН, Илинойс, 8. січня. — Війна уряду проти бутлеґерів в околиці Ґерина дійшла до такого завзяття, що шериф „кровавого повіту" Вілеімсон закликав стейтове військо для захорони мира. Підчас судових росправ проти бутлеґерів треба було в суді уставити машинові кріси.

СЕНАТОРИ ПРОТИ БОКОВОЇ НАДГОРОДИ МИРА

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — Сенатор Меккормик видав публичний осуд надгороди для пляну, оголошеного філядельфійським накладчиком Едвардом Боком. Сенатор каже, що суд був зложений зі самих прихильників Ліґи Народів, і тому й не диво, що він заявився за пляном приступлення Злучених Держав до Ліґи Народів.

ҐУБЕРНАТОР ЗАКЛИКАЄ ДО ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 8. січня. — З нагоди обняття уряду Джордж Селцер, ново-вибраний губернатор нюджерського стейту, видав до населення стейту відозву, в котрій межи иншим говорить: „Без огляду на те, які погляди має дана особа в справі прогибіції, вона повинна виконувати прогибіційний закон. Коли закон не відповідає волі народу, то ніщо так скоро не принесе його зміни, як його виконування. Невиконування його не принесе ніякої зміни, а лишень загальну погорду до права".

СЛІДСТВО НАД ВИБОРЧИМИ ОБМАНЬСТВАМИ В КОРИСТЬ ПРИЯТЕЛЯ КЛЕНА

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — Перед веріфікаційним комітетом сенату розбирали нині в перше справу вибору сенатора Майфілда, приятеля Ку-Клакс-Клена, котрий мав бути вибраний при помочи разячих виборчих надужить. Його противникам вдалося перепертн ухвалу, щоби слідство над виборами зробити як найдокладнійше.

ФІЛЯДЕЛФІЙСЬКА ВІЙНА ПРОТИ РОСПУСТИ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, 8. січня. — Нововибраний міський директор публичного безпеченства почав нині свое урядовання. Поліція каже, що зараз по обняттю ним уряду з міста винеслася велика маса шулерів, шукаючи за другими полями для своєї діяльности. Рівночасно, однак, другі міста застригли свою сторожу за новоприпзджаючими „ґістьми". Директор Батлер каже, що шулери предложили йому хабаря в сумі 100,000 долярів.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

МЕКСИКО, 8. січня. — Президент Обреґон приказав почнати офензиву проти повстанців на обох фронтах рівночасно. Він хоче добути захоплені повстанцями міста Ґвадаляхара та Вера Крус.

РОБІТНИЧІ ТА СЕЛЯНСЬКІ ЮНІЇ ЗА ОБРЕҐОНОМ

МЕКСИКО, 8. січня. — Федерація робітничих юній на своїй загальній конференції видала осуд повстанчого руху та поставила організувати по всему краю віча проти Гуерти. Робітничі юнії рішили теж утворити військові відділи, під командою офіцирів з робітничих рядів, які мають піти на допомогу федеральному урядови. Подібні резолюції винесла федерація селянських організацій; вона теж постановила утворення селянських батальонів.

БАЧНІСТЬ ЗА ПАЧКАРЯМИ ОРУЖА ДО МЕКСИКА

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — Товариство Американських Зелізниць оповістило, що згідно з проклямацією президента Кулиджа проти продажі зброї мексиканським повстанцям зелізниці розвели докладну контролю над пачкованием оружа до Мексика.

АМЕРИКАНЦІ БУДУТЬ ПЛАТИТИ ПОДАТОК ПОВСТАНЦЯМ

ВАШІНҐТОН, 8. січня. — Американські нафтярі, котрі мають маєтки в полосі, захопленій мексиканським повстанием, рішили сповнити домагання повстанців та заплатити податок на їх руки.

ХОЧУТЬ ЗЛУЧУВАТИ АВТОМОБІЛЕВІ ПІДПРИЄМСТВА

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Відомий зелізний підприемець Чарлс Швоб виступив з пляном злуки цілого ряду автомобілевих підприємств в одно з цілаю заощадити на коштах продажі та виробу.

РОЗБИТТЯ КОРАБЛЯ

ПОЙНТ О'ВУДС, Ню Йорк, 8. січня. — Чотиро-щогловий вітрильний корабель Пері Селцер, занятий вожением дерева, наїхав на побереже та розбився. Всіх моряків корабля вирятували прибережні ратункові станції. Слідство виказало, що причиною розбиття було те, що шипмайстер корабля, знуджений довгою недугою, заснув, сповняючи службу.

РОСКОЛ В ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ЦЕРКВАХ ШИРИТЬСЯ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, 8. січня. — Суперечка межи так званими фундаметалістами, що стоять за наукою про непорочне початтє Діви Марії, та модерністами, що його відкидають, починає вже переноситися з епископальної церкви в другі протестанські секти. Така боротьба розгорілася недавно серед презбітеріянців, одної з найсильнійших протестантських церков в Америці.

НАГЛА СМЕРТЬ „ШПІЦЛЯ".

На днях помер наглою смертю відомий на львівському ґрунті поліційний „шпіцель" Кароль Урбан. Лікарі ствердили удар серця наслідком перепрацювання.

ВЕЛИКІ ДОЩІ НА РАД. УКРАЇНІ

На Україні, а в першу чергу в північних її областях, впали великі дощі. Злива знищила майже 80% засівів.

ШКАРЛЯТИНА У ЛЬВОВІ.

У Львові і инших місцевостях Сх. Галичини вибухла епідемія шкарлятини. Серед шкільної молоді у Львові трапилось багато випадків занедужання.

УКРАЇНСЬКЕ ЗБІЖЕ В АНГЛІЇ

Париський дневник „Журналь" доносить, що до пристані Гал приплив перший корабель з українським збіжем.

УКРАЇНСЬКІ ЕМІГРАНТИ У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ.

Наша еміґрація, що находилася дотепер головно в Чехо-Словаччині, Австрії і Німеччині, побільшилася новими, „добровільними" еміґрантами — робітниками у Франції і Бельґії. З листів, що надходять до нашої редакції, виходить, що при відбудові знищених війною полос Франції і Бельґії працює багато наших робітників, звербованих польськими бюрами в Галичині. Живеться нашим людям, непривичним до обставин пролетарського життя Західної Европи, не добре. До того польські комітети засипують наших робітників польськими газетами і книжками, щоби зробити з них „добрих" Поляків. Та, на щасте, серед сих нових еміґрантів нещасної Галицької Землі багато свідомого елементу, який самочинно бороняться перед польонізацією і шукає контакту з нашими організаціями на чужині. Найкраще держаться б. Стрільці Української Галицької Армії.

САМОВБИВСТВО В ТЮРМІ.

У львівській тюрмі при вул. Баторого підрізва собі горло власник Театральної каварні Туртельтавб арештований недавно за переховування валютових спекулянтів у своїй каварні. Туртельтавб помер. Слідство в його справі вже було скінчене і він на днях мав вийти на волю.

НОВИЙ ПРИЯТЕЛЬ ПОЛЬЩІ

Батько Махно, відомий ватажок постанців з Гуляй-Поля, який під напором совітських військ опинився в польськім таборі інтернованих, удостоївся на днях станути перед польським судом. Як відомо батько Махно робив на Україні повстання і проти Центральної Ради, і проти Гетьмана і проти Директорії і проти большевиків, а мудрий плоьський суд, маючи в своїх руках беззбройного, виточив йому процес... за спробу повстання у Східній Галичині, яку батько Махно бачив з зелізничого вагону, втікаючи з Румунії дальше на захід. Та на польську „сензацію" відповів батько Махно своєю „сензацією": він заявив, що любить Польщу з цілої душі, бо її анархізм цілком відповідає його світоглядови й норовам. Побачивши такого союзника, Поляки аж заніміли з радости й увільнили Махна.

ПОКЛАДИ ВУГЛЯ В ПАЛЕСТИНІ

Єрусалимська телеґрафічна аґенція подає, що в Палестині викрито доволі великі поклади вугля, по думці знатоків, першорядної якости. Фінансісти ведуть вже переговори в цілі вивозу.

НА „КРЕСАХ" НЕСПОКІЙНО.

Невідома рука зруйнувала оноді в ночі польську каплицю і знищила памятник Міцкевича в Копичинцях.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Згідно з численними домаганнями урядників і членів, рішенням Екзекутиви У. Н. Союза з 31-го грудня 1923 р. отсим проголошуєся

ПРОДОВЖЕННЄ КАМПАНІЇ

приєднання нових членів без вступної оплати, до кінця місяця лютого 1924 р.

Згідно з тим, в слідуючих двох місяцях а то в:

СІЧНИ І ЛЮТІМ

Український Народний Союз, посередництвом 345 своїх відділів в Злучених Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖЕНЩИН і ДІТИЙ

від 1-шого року до 55 літ віку

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ В СЛУЧАЮ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ.

Браття і Сестри:

За два місяці, а саме з кінцем лютого, досягнемо повних трийцять літ істнования нашої славної організації.

За два місяці має доповнитися трийцять літна організаційна праця членів У. Н. Союза.

Перед нами вже лиш два місяці до цеї торжественної хвилі. І тих два місяці, нам слід використати на довершенне спільної нашої праці, якнайкрасшим успіхом в користь організації, а то, приєднанием якнайбільшого числа нових здорових членів.

Хай отже до кінця лютого, клич У. Н. Союза „В Лучности Сила" невтихає, а рекорд нових членів хай перевисшить всі дотеперішні. Покажім що ми своєрідну організацію вмієм любити.

Приєднуйте нових членів і членкинь.

Вписуйте свої діти.

Організуйте нові відділи, братства, сестрицтва і товариства.

За інформаціями голосіться до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Recording Department
P. O. BOX 76, - - - - JERSEY CITY, N. J.

В Джерзи Сіти, Н. Дж., 31. грудня 1923 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

Іван Kаштанюк, гол. рек. секретар.

ОТВОРЕННЄ АНГЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ЛОНДОН, 8. січня. — Нині отворено англійський парлямент о 3-ій годині сполудня.

На салю засідань увійшло 8 посолок. Коли входив Ремсей Мекданелд, його привітано бурею оплесків. Есквит не прийшов ізза простуди, а Лойда Джорджа прийнято досить холодно.

Головою (спікером) парляменту вибрано Джана Генрі Витлі.

Коли на салі стрінувся премієр Балдвин з Мекданелдом, після канікули: Подайте собі руки! Тоді Болдвин приступив до свого будучого наслідника і усміхаючись стиснув йому руку.

Відтак промовляв Болдвин. Після з Партії Праці привітали його ворожими окликами.

МЕКДАНЕЛД ПРО ПОЛІТИКУ ПАРТІЇ ПРАЦІ

ЛОНДОН, 8. січня. — Нині в день отворення парляменту, відбулось тут велике віче Партії Праці в Алберт Гол. На вічу було 10,000 робітників.

Промовляли: Ремсей Мекданелд, Джан Р. Клайнс, Дж. Р. Тамес, Роберт Смілі, Джордж Ленсборі й инші.

Мекданелд у своїй промові сказав, що коли Партія Праці прийде до власти, то першим завданием її правительства буде полагодити питаннє про безробіттє в Англії. Далі він заявився за признанием Росії, кажучи, що Англія не може відмовляти признания Росії через те, що не годиться із совєтами. Є і другі держави, з яких порядками Англія не годиться, говорив він, а прецінь консервативні і ліберальні правительства їх підпирали. Відтак сказав він, що правительство Партії Праці буде працювати для мира. Воно буде старатєся викінчити будову Ліґи Народів і вжити її яко першої резерви для забезпечення міжнародньої справедливости і сим робом створити умови для міжнародного мира.

Ми хочемо мира, казав він, з усіми народами усіх держав.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА ПАРТІЇ ПРАЦІ

ЛОНДОН, 8. січня. — На вічу Партії Праці в Алберт Гол говорив теж Джан Роберт Клайнс.

Він казав, що Партія Праці тепер сильна, бо слабі консервативні, але вона буде слаба, якщо прийде до власти, бо все мати-ме двох готових ворогів — консервативні і лібералів, котрі правительству Партії Праці не позволять робити того, що їм не подобається. Длятого правительство Партії Праці, яка правительство меньшости, мусить бути дуже обережне.

Другою небезпекою, казав він, є радикальний елемент в самій Партії Праці, котрий хоче попхати свое правительство до крайности. Сим приніс би він тільки йому конець, бо Есквит тільки жде нагоди, щоб його повалити.

НЕ ВОРОЖАТЬ ДОВГОГО ВІКУ ПРАВИТЕЛЬСТВУ ПАРТІЇ ПРАЦІ

ЛОНДОН, 8. січня. — Правительство Партії Праці прийде імовірно до власти за два тижні.

Одначе йому не ворожать довгого віку. Кажуть, що ліберали поспішаться його повалити, в надії, щó король тоді не розпустить парляменту, а покличе до власти лібералів.

ЗАХОДИ ДЛЯ ФРАНЦУСЬКО-РОСІЙСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ

ПАРИЖ, 8. січня. — Тутешня преса повідомляє, що бувший французький міністер і автор договору з Туреччиною, Анрі Франклен Буйон виїхав до Росії в півурядовій місії.

Його завданием є, як кажуть, довести до порозуміння між Францією і Росією.

РОЗПУЩЕННЄ ЕСПАНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

МАДРИД, столиця Еспанії, 8. січня. — Король Альфонсо видав декрет, яким розпустив парлямент і виборних членів сенату.

ЗАГОВІР НА РОЗБИТТЄ ТЮРМИ У ВАРШАВІ

ВАРШАВА, 8. січня. — Польські соціялісти хотіли розбити тутешню тюрму й освободити двох соціялістів, Вечоркевича і Баґіського, котрих польський суд засудив на смерть яко виновників краківського бунту.

Заговір не вдався і польський уряд увязнив богато з тих заговірників.

ҐЕНЕРАЛ ЛЮДЕНДОРФ КАНДИДАТОМ НА ПОСЛА

МИХЕН, столиця Баварії, 8. січня. — Німецькі фашисти видвигнули кандидатуру генерала Людендорфа на посла до німецкого парляменту.

Всі фашістські партії звернулись до нього з прошением, щоб приняв кандидатуру і сподіваються, що він не відкине предложення.

НІМЕЦЬКА ПОЕТКА ЗГОРІЛА НА СМЕРТЬ

БЕРЛІН, 8. січня. — Нині згоріла на смерть німецька поетка Марія фон Ольферс.

Вона мала 98 літ і вже не могла сама піднестися з крісла. Коли в хаті повстав огонь, вона згоріла, сидячи на кріслі.

ПЕРЕВІЗ ОРУЖЯ Й АМУНІЦІЇ ВОЗДУХОМ

РИМ, 8. січня. — Італійське міністерство війни доставляє оруже й амуніцію своїй армії в Тріполі, в Африці, літаками.

Вони перевезли 75 тон ладунку.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВІСТКУ ПРО ЗАМАХ НА КЕМАЛА ПАШУ

ЦАРГОРОД, 8. січня. — Турецьке правительство заперечує вістку з Атен, буцімто в президента Туреччини Мустафу Кемала пашу кинено бомбою і ранено його жінку.

Все те, говориться в заяві, чиста видумка.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЮНІЙНІ БАНКИ.

Минувшого тижня в Ню Йорку отворено для бизнесу вже десятий юнійний банк у Злучених Державах. Директор банку, говорячи з ґазетярами з нагоди отворення, заявив, що робітничі юнії не тому стали орґанізувати свої банки, що вони сподіються полагодити тим способом стару боротьбу межи підприемцями та робітниками, а просто тому, бо робітники переконалися, що їх власних гроший, зложених в банках, банкирі вживають до поборювання робітничих юній.

Сі слова директора юнійного банку насувають подібність межи положеннем робітничих юній та української іміґрацією. Українська іміґрація, як робітничі юнії, теж часто складає гроші свої в банках, які опісля вживають гроший на шкоду українського народа, як ось на піддержуванне французьких, польських, та російських державних позичок.

Тому заложенне вже девятого юнійного банку в Злучених Державах моглоби розбудити серед української іміґрації розуміння потреби заснування українського банку, в якім українська іміґрація складалаби свої гроші та не дозваляла повертати їх на шкоду для українського народа.

На жаль в сьому напрямі нічого сущного не зроблено. Безпосередні зусилля до завязання українського банку не дали ніякого висліду. Навіть заходи коло розвою будівляно-позичкових товариств, які подекуди можуть сповняти роботу справдішних щадничих кас, не все поставлені як слід. Звичайно їх підривало за мале освідомленнє наших мас, а деколи й нечесні одиниці, що при помочи демаґоґічних кличів попадали в безконтрольний заряд фондами. В одному такому случаю таку спілку, підорвану таким оборонцем селяньства, вдалося вратувати лишень по тяжких зусиллях. Моральної, однак, шкоди з такої господарки не направляється так легко. Остає вона на довгі часи заборолом для таких зусиль, як заложеннє іміґраційного банку в Злучених Державах на взір подібних банків серед других іміґрантських ґруп.

І ПАПІРОС ЗА ПАРУ КОНИЙ, БУГАЯ, СВИНЮ І Т. Д.

Львівське „Діло" доносить:

Як польська влада звертає тепер рівновартність українським селянам за зареквіровані в 1919 році, отже майже пять літ тому назад річи, свідчить між іншим і низше подане „орженене". Рахунок простий: за 6 сорочок, 2 пари штанів, бугая, 2 коний і вепра, зареквірованих польським військом, громадяни Якимчиць, повіт Рудки, мають одержати тепер точно 19,180 польських марок, себто суму, за яку тепер можна купити 1 підлого папіроса з державного монополю. Одним словом, на цілій лінії іде визначна „допомога" українському селянству в супроводі почуття права і справедливости. Сей винахід окружної реквізиційної комісії у Львові безумовно годиться опатентувати.

* * *

Що до сього додати? Хиба те, що се один з доказів, що Польща се злодійська держава. Але се стара і добре відома історія. Вона зачала від крадежи і грабунку чужих земель і по сій стежці іде далі, поки не зайде туди, куди пакують злодіїв.

ЯК ВИГЛЯДАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ „ПАРЛЯМЕНТ"?

Призначений на підставі останнього перепису населення СССР. (союза советських соціялістичних републик) склад представництва другого Всесоюзного Зїзду Советів буде рахувати: Російська Соціялістична Федеративна Советська Република 1068 делеґатів, Україна 295, Білорусь 17, Закавказькі Републики 61.

Сі числа „послів" у большевицькому „парляменті", чи „Всесоюзному Зїзді Советів", вказують, яка там справедливість.

Москалів є двічі стільки, що Українців на „Радянській Україні", а „послів" Москалі мають більше ніж три рази стільки.

Білорусів є 10 разів меньше ніж Москалів, а „послів" 60 разів меньше.

Значить, московські большевики не тільки поділили українські і білоруські землі з Поляками в Ризі, але також приймають польські методи у відношенню до Українців і Білорусинів як „національних меньшостий".

НОВИЙ КАБІНЕТ У ПОЛЬЩІ.

(Від власного кореспондента).

В Польщі впав кабінет Вітоса, зложений з людової ґрупи „Пяста" (партії богатших польських селян) і всепольських ґруп. Спершу заносилося на те, що на його місце прийде лівий кабінет Туґута (провідника радикальної ґрупи „Визволенє"), який був дістав від президента републики місію утворити новий кабінет. Одначе Туґутови не вдалося скласти новий кабінет. Тоді місію утворити кабінет дістав Владислав Ґрабський (брат відомого всеполяка д-ра Станіслава Ґрабського, професора львівського університету, міністра просвіти в кабінеті Вітоса), який і склав кабінет без виразного політичного характеру, так, що його не можна вважати ні лівим ні правим, хоч швидше правим ніж лівим.

Для нас, Українців, теперішня переміна кабінету в Польщі цікава тим, що при сій нагоді польські ліві партії пригадали нам і иншим не-польським народам, що який кабінет не прийшов би до влади, все одно неволя не-польських народів не зміниться.

Було се так: На передодні упадку кабінету Вітоса зійшлися на наради представників усіх опозиційних ґруп у польськім соймі, отже з одного боку ліві польські партії, з другого Українці, Білорусини, Жиди і Німці. Тут почали вони виголошувати промови про те, під якими умовами вся опозиція — польська й не-польська — може йти разом.

Тоді Туґут сказав представникам не-польських народів таку „правду в очи":

Ми, польські ліві партії, радо витаємо Вас як наших союзників у боротьбі проти теперішнього кабінету. Одначе коли хочете разом з нами працювати, то мусите знати, чого ми від Вас вимагаємо. Не думайте собі, що ми сповнимо всі Ваші домагання. Ваші домагання є занадто великі, вони сягають аж четвертого поверха, — і не думайте собі, що знайдеться в Польщі правительство, яке їх сповнить. Ви можете дістати тільки того, що Вам дає польська конституція, і домагатися тільки зійснення кдонституції. Всі домагання, що виходять поза польську конституцію, мусите відкинути. Зокрема Ви, Українці й Білорусини, мусите признати, що рижський договір раз на все установив границі Польщі, мусите признати, що землі, які заселяєте, є землі польські, мусите признати польську державність і стати добрими польськими патріотами. А всі разом — Українці, Білорусини, Німці і Жиди — мусите зректися шукати проти Польщі помочи на міжнароднім полі і покликуватися на договір про охорону національних меншостий, бо сей договір Польщі накинено і жаден польський патріот не може його признавати. Коли займете таке становище, тоді можете працювати разом з нами і ми Вам поможемо осягнути те, що Вам дає польська конституція.

Такий був зміст промови Туґута до представників Українців, Білорусинів Жидів і Німців.

Можна за сю промову Туґута бути тільки вдячним. Бо в тій важкій неволі, яку терпить український нарід під Польщею, дехто все ще потішає себе тим, що ліві польські партії ліпші від правих, і як ліві прийдуть до влади, то лекше стане. Промова Туґета розбиває сі марні надії і ставить український нарід перед твеpу конечндість боротьби визволення зпід Польщі.

Очевидно, після тої промови Туґута непольські соймови ґрупи не мали охоти дати підпору лівому кабінетови. Тай Туґут стояв на тім, що він мусить скласти кабінет, який опирався би на чисто польську більшість. Коли-ж скласти кабінет на такій основі йому не вдалося, він зрікся місії утворити кабінет.

Кабінет Ґрабського держатиметься мабуть супроти непольських соймових ґруп тактики приєднування окремих ґруп за такі уступки, які можна їм зробити без шкоди для польського „стану посідання".

На першу чергу прийдуть мабуть Жиди, бо вони признають польську державність і їх найлекше приєднати.

Потім можливо вдалося би приєднати Німців, які домагаються тільки такої охорони, яку їх дає договір про охорону національних меншостий.

Українців і Білорусинів буде Польща далі винищувати, а при тім старатися витворювати серед них окремі угодові ґрупи, які спиняли би визвольну боротьбу сих народів проти Польщі.

Коротко кажучи, польське правительство буде старатися розбити спільний фронт непольських народів.

Берлін, 20. грудня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ПО ЛІТАХ ДОСВІДУ Й МОВЧАНКИ

Симон Петлюра про українську справу.

Українізаційний курс на Великій Україні. — Становище наддніпрянської еміґрації. — Українці під Польщею. — Договір з Польщею анульований. — Україна та її сусіди.

Представник агенції „Руспреса" звернувся до перебуваючого на політичній еміґрації у Польщі С. В. Петлюри з просьбою висловити свою думку про теперішній українізаційний курс большевиків на Вел. Україні та взагалі про теперішнє становище української справи. Подаємо без коментарів буквальну заяву Симеона Петлюри, яка всетаки є характеристичним документом для зміни настроїв політичної еміґрації Великої України.

„Перш за все я зупинюсь на українізації, що її переводять большевики. Я бачу в ній уступку стихійній силі українського національного руху, а разом з тим послідовну політичну міру з метою закріпити позиції большевиків на Україні. Зріст української національної свідомости не міг не зупинити на собі уваги большевицьких лідерів.

„Смичка" села з містом, до якої большевики справедливо прикладають таку велику вагу в звязку з проблемою свого дальшого перебування при владі, не може бути здійснена без задоволнення хоча би частини тих вимог, які висунуло національно пробуджене українське село. Це признають самі большевики. Політика репресії і переслідування усього, що тільки українське, яку большевики переводили на протязі пяти літ, давала неґативні наслідки; вона викликувала повстання і воно примусило большевиків піти на уступки. Тут одіграла велику ролю діяльність української еміґрації. Нечисленні українські комуністи очунялись і настирливо звертали увагу своїх московських патронів на щораз більшу небезпеку. Провідники III. Інтернаціоналу зрозуміли, що уступка є необхідною не тільки з огляду на внутрішню політику. Не покидаючи ідеї про використання політичних і економічних кріз в Европі, провідники Інтернаціоналу мусіли вирішити питання про українізацію в противному дусі маючи на увазі також і збройну боротьбу в майбутньому. Адже і фронт тої боротьби, а ще більше — запілля обох армій пішлоб здебільша крізь території, заселені Українцями.

Отже й із стратеґічної точки погляду важно мати по свойому боці симпатії того населення, важно представитись йому коли не в ореолі національного визволення, то бодай зносного контраґента. В даному випадку большевики, залишаючись вірними собі, використовують відому зброю—аґітацію, яка має на меті розложити противника та одночасно зеднати собі серед нього союзників. Поруч з тим треба поставити [illegible]агання большевиків — яке [illegible] висловлюють цілком щиро — щоби проголошенням принципів національної свободи перетягнути на свій бік тубильчі народи Азії. Таким робом на большевицьку українізацію треба глядіти, як на одно кільце того пляну, який вони розроблюють на випадок збройного конфлікту з сусідами.

Говорити про успіхи українізації на самій Україні — передчасно. Відомости, які приходять звідтіль, кажуть відноситись до неї радше з недовірям і застереженням. Як у всьому, так і в даному випадку, за шумними й гарними словами криється чимало фарисейства. Українізація зводиться до переходу на українську мову в діловодстві і до введення її до школи, як засіб навчання в дусі комуністичних ідей. Покищо не чути, щоби до праці над українізацією притягнено культурні сили України, що не є визнавцями комуністичних ідей.

Українізацію переводить здебільша напливовий елемент, комуністи з Москви, що ледве самі нашвидку навчились по українськи. Не важко передбачити скільки скривлення і шкоди принесе така „оріґінальна" українізація справжній українській національній культурі. Натягнутість і фарисейство українізації, яку переводять большевики кидається у вічі тим більше, що одночасно з частиною її реалізацією, порвали з останніми познаками державної самостійности У. С. С. Р., зліквідувавши її дипльоматичні представництва за кордоном та цілий ряд комісаріятів на Україні. В союзних центральних установах обєднано керовництво найважніших господарських галузей життя України. Становище України характеризує яскраво хочби лише такий факт, що її буджет як складової частини Союза рахує всього 12 прц. буджету Москви, як державного центру Союза а хліб і инші продукти українського сільського господарства служать головним предметом для зовнішньої торговлі Союза тоді, коли місцеве населення само не має хліба, недоїла а то й голодує. Таким робом українізація, яку переводять большевики, являється обдуманим маневром політичної гри в інтересах комунізму, а не справжнім засобом для задоволення національних потреб українського населення.

А проте воно не значить, що ота українізація не принесе деяких хочби тимчасових користей. Розрахунок большевиків на ефект подібної тактики в напрямку впливу на українську еміґрацію, особливо на українське населення, що найшлося тепер під Польщею, — виявляється правильним. Фактові „сменовеховщини" проф. Грушевського і Тютюнника ані я— сказав С. В. Петлюра, — ані поважні кола української еміґрації не приписують особливої ваги. Проф. Грушевський давно вже підійшов близько до большевиків із своїми соціяльно-політичними концепціями і радше може дивувати факт, що він так довго зволікав із публичним зафіксуванням своєї іволюції. Що торкаються Тютюнника, то його політичні хитання не є для нашої еміґрації тайною. Він вже переходив раз до большевиків, отже теперішній його перехід нікого не дивує, як і не здивує його новий крок в поворотному напрямку, як що змінилась би ситуація.

Мені здається, що пояснюючи той чи инший факт переходу до большевиків українських еміґрантів, що живуть в Польщі, треба мати на увазі ті психольоґічні мотиви, які мають такий прекрасний ґрунт для повстання і зросту в становищі Українців під Польщею. Тут мушу коротко торкнутися еміґрації. Умови її життя як матеріяльні так і правові, — надзвичайно важкі.

Порівнюючо вони є прихильні в Чехословаччині, де українська інтеліґенція, подібно як і російська, найшла поле для праці, орґанізувавши при помочі тамошніх впливових кол український університет. Завдяки тому випадки переходу до большевиків з боку тамошньої кольонії є порівнюючо рідкі.

Не так мається справа в Румунії і в Німеччині, а особливо в Польщі. Тут становище Українців куди важче: матеріяльно не забезпечені, пригнічені правовими обмеженнями, вони підлягають з морального боку важким переживанням з звязку з тою політикою, яку приноровлюється до місцевого українського населення. Гострість тих переживань дає себе відчувати тим болючійше, що та політика противиться гаслам і формальним обітницям, покладеним в основу спільної боротьби Поляків і „наддніпрянських" Українців проти большевиків 1920 р., над котрими Поляки, використавши в політичних цілях військову силу Українців, перейшли потім до денного порядку. Коли така політика не може, ясна річ, задоволити Українців, що живуть в Польщі, то з другого боку, вона викликає глибоке огірчення і розчарування серед частини української еміґрації, яка разом з армією поділяла труди кампанії 1920 р., а потім інтернована в межах Польщі, перебуваючи в таборах, мала аж надто причин попасти в огірчення.

Не дивниця, що на ґрунті отого розчарування большевицька українізація вважається деякими колами еміґрації позитивним явищем, без огляду на її вартість.

Для елементів політично мало розвинених при порівнанню виглядів українізації з польською дійсністю ті вигляди є достаточним імпульсом для повороту. Думаю, що реемiґрація тих елементів не є ослабленням тої ідейної роботи, яку веде політично свідома частина української еміґрації.

„Сменовеховщина" це явище рідке поміж тою частиною еміґрації. Його впливові підпадають елементи маловартісні з політичного боку. Більшість еміґрації залишається на своїх старих позиціях і не вірить в щирість нової політики большевиків та відноситься до них неґативно.

Антибольшевицька позиція обєднує всю українську еміґрацію без ріжниці політичних угрупувань. Другим цементом, що споює її, це ідея української державности. Природна річ, що ріжні напрямки української політичної думки борються між собою за перемогу своєї програми і своєї концепції української державности, але ті ріжниці не перешкодять при сприятливих умовах усім обєднатися під надпартійнм гаслом української державности, тим більше, що основою для обєднаної творчої роботи будуть настрої народніх мас. Що торкається того напрямку, який репрезентую я — сказав С. В. Петлюра — то він зберігає традиції української державности, вважаючи, що цього здобутку національної боротьби не вільно розгублювати, а навпаки треба передати народові для його нових будівничо-державницьких змагань.

Про українсько-польські відносини я скажу небагато.

Договір, заключений урядом Річипосполитої Польської і урядом Української Нар. Републики в квітні 1920 р. анульований фактом підписання в Ризі польсько-совітського мира. **Попередні польські уряди поглиблювали суть рижського акту і знівечили вартість українського чинника в системі польської східної політики.** Що правда, в польській пресі, а також часом у польському соймі, чується слова перестороги і наклики до поважнійшої оцінки сили українського руху. Але ті перестороги мають чисто плятонічний характер. Вони не піддержувані чином і відповідним відношенням до інтересів українського населення в Польщі, так, що їм не можна надавати реального політичного значіння.

Про наше майбутнє говорити важко і передчасно. Що торкається відношення до московської еміґрації, то воно не тільки для мене але й для цілої української еміґрації є залежне від становища цієї московської еміґрації до питання української державности. Наскільки я ознайомлений з ріжними напрямками політичної думки московської еміґрації, вона не позбулася своїх старих пересудів у цій справі. Серед правих і демократичних а навіть і соціялістичних російських кол панують і досіль на українську справу дуже сумні погляди, які не відповідають реальній дійсности. В тому відношенню російські большевики посунулись вперед, а життя напевне приневолить большевицьких антиподів це також зробити.

Давніх відносин на Сході не можна реституувати ні в тій формі ні в тих межах, що були до війни. Погроза деяких кол російського громадянства „розправитись" з Українцями, Грузинами й иншими народами, що змагають до обнови своєї державности — не лякають нас і викликують протилежні наслідки. Сумний приклад походів добровольчих армій, які зліквідовано не стільки большевиками на фронті, скільки в запіллю українським населенням, ображеним насильствами добровольчих армій, — повинен послужити пересторогою для надмірних ілюзій. Внутрішня сила українського національного руху є далеко більша, ніж це здається російським політикам і її не можна здавити в тісні рямці федерації чи автономії. Я знаю, що позбутися старих привичок і старих критерій не так то легко. Але інтереси майбутньої відбудови Росії, як і України — вимагають усунення усього, що може утруднити процес тої відбудови. Російській еміґрації не пора говорити про федерацію чи автономію, але про цілковите розмежування територіяльних і економічних інтересів і про можливі схеми обопільних взаємин, подиктованих інтересами обох держав.

Із усього того Ви могли пізнати, що не тільки я особисто, але вся українська еміґрація вірить твердо в життєздатність української державної ідеї. Ця віра находить корм у силі спротиву, яку виявила українська нація у боротьбі зі спробами денаціоналізувати її й у зрості національної свідомости, з якою повинні рахуватися такі нівелятори, як большевики і з якою примусить рахуватися і инших сусідів України.

Перебуваючи на еміґрації, ми вчимося, нагромаджуємо свої помічення із чужого досвіду в справах державного будівництва, у тім переконанню, що все те при теперішній плинкости політичної конюнктури в Европі найде своє приноровлення в реальних умовах на рідному ґрунті та принесе користь справі визволення нашого народу".

СОВІТСЬКА ФЛЬОТА

Дня 26. падолиста до Одеси прибув пароплав балтійської Фльоти „Рилєєв" який обїхав під червоним прапором всі моря кругом цілої Европи. Корабель спинився в пристанях в Ротердамі, Бресті, Лісбоні, в англійських пристанях на Мальті, в грецьких і турецьких пристання, після чого повернув до Одеси.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО В ГАЛИЧИНІ

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" зі Львова).

Українське село в Галичині до війни... Ви знаете його всі ці., що купили його і пійшли за океан шукати красшої долі. Не з добра кидали Ви рідне село, рідну землю, тож знаете його горе й нужду тодішню. Покривджене при розділі ґрунтів по скасованню панщини; загулюкане нагаям и панських наганячів, покірне воно було й поза своїм селом світа не знало...

І темне було воно! Хоч і були школи та від вічні ворони наші за довгі віки неволі вспіли впоїти в нашого селянина, що хлоп до „ціпа, а не до книжки". Поза ціпом і плугом, вистане йому коршма й церква... Так товкли йому раз пораз папи й посіпаки їхні й він укінці й сам повірив у сю „мудрість",

Повірив тимбільше, що й школа в чужому ярмі не багато давала йому...

Аж тут на село кинувся страшний ворог — нужда!

Великі податки, нові вимоги життя збільшували видатки селянина,... а прихід не збільшався. Противно, великі господарства щораз дрібніли через поділ між дітий. Стара примітивна господарка не вистарчала, виснажувала сили селяннина, але не давала за працю відповідної винагороди. Треба було нових способів, як на заході в Німеччині, в Чехії... та хто мав нашого селянина навчити її? Інтеліґенція? Яка? Священик і вчитель?! Священик і сам не завсіди господарив по повітньому, бо й його не вчили, а вчитися тепер за своїми обоязками та родинними клопотами йому було ніколи... І він часто-густо господарив сливе тимисамими примітивними засобами, що й селянин. Про вчителя вже ніщо й говорити... Одно, він сам не знав гаразд сеї новітньої господарки, а друге, часто був він не Українець, а Поляк, а такому не в голові було добро українського селянина...

І село убожіло... Ґрунт маліли й маліли і щораз більше ставало малоземельних а то й безземельних. Не ставало на життя, не ставало на податки. І село шукало поратунку в заробітках по дворах панських... алеж там платня смішно мала... Як риба на суходолі кидався селянин на всі боки та ради не знаходив.... задовжувався. Та звісно, задовжитись легко, але потім віддати?!... Позичені гроші розійшлись на се й на те; часто на салий податок, прийшов час віддачі. Нема відки! Плати відсотки! Нераз дуже високі. Треба й на відсотки позичати... І кінчилось тим, що все господарство ішло „на бубон"... А ти, бідняго, кидай рідну хату, землю батьківську з жінкою й діточками та іди в найми... Тоді зявились у селі аґенти... Вони намовляли селян іти шукати щастя за море...

Настрашились панове дідидич! Пійде все за море тай дешевого робітника не стане... Настаршилася в і своя інтеліґенція... Вона, ся інтеліґенція сама вийшла із села, хоч і побувала в школах, вийшла на урядників, низших і висших, а часом і на гофрата... та світогляд її не дуже то поширшав поза сільський. Вона зляклась, що коли селянство масами кине рідну землю, то тут забере цю землю чужинець, а там за морем розсипані між чужинцями наші селяни пропадуть для рідного народу... І в тривозі стали здержувати селян від еміґрації. Та дорога! Живлової струї не спинити.

І богато пішло шукати щастя за морем. Наша інтеліґенція замісць зорґанізувати сей конечний відплив за море, замісць подбаюти, щоб земля, яку емігранти [illegible]ювали, [illegible] попадала в чужі руки — тільки зойкала безрадно... В часописях і в книжках писалось про се, як спинити еміґрацію, а нікому й не пройшло на думку як зорґанізувати її, взяти в свої руки, щоб народній гріш не йшов у чужі руки...

Правда, спершу таки була шкода з того відпливу, бож всяка еміґрація забирае все найрухливійший елемент, найрухливійших людий. А в селі оставав елемент меньше рухливий, меньше відпорний. Але горе змушуе й таких людий шукати ратунку від загибелі. Стало шукати її спершу не само село, а молодь, яка щораз більше заповняла середні й висші школи. Вона виросла на селі, звязана з ним, і вихована на писменстві, що всею своею суттю теж звязане із селом, — бачила всю нужду й горе своїх батьків, братів і сестер і кинулася ратувати село від загибелі. Першим завзяттем поставила собі розбурхати село, збудити його з вікового сну й у вільних хвилях від науки кинулась на села. Се були девять десяті роки минулого століття. Богато до сього причинився учений із Великої України професор Михайло Драгоманів, що дав почин до заснування радикальної партії, в якій зединилась до праці сливе вся тодішня світська молодь інтеліґенція наша.

Село заворушилось!...

Стали щораз більше закладати читальні, щораз більше доходить у село часопись і книжка... Головно сільська млоодь розворушолася і стала гуртуватися в „Січах" та "Соколах"! Виробились селяни-провідники, що нераз рівно вміли вести як інтеліґенти... Починається нове життє щораз красше, щораз буйнійше...

Поволи, дуже поволи підноситься село й економічно. Селяни починають красше господарити; беруться й до торговлі, їздять на заробітки до Прус і привозять відтам гріш; там учаться розумної господарки; заводять спілкові крамниці й молочарські спілки...

Село приходить до себе. Тут і там беруть уже селяни участь в парцеляції панських ґрунтів.

Аж тут війна!...

Усе, що було рухливе в селі, дістало кріс у руки і пійшло на боевище...

Дома остали старці, жінки й діти... Вся господарка впала головно на плечі жіноцтва...

І треба признати, що жінка вивязалася тут не згірше. Вона як могла піддержувала господарство; орала, сіяла; молотила...

Війска „свої" (австійські) й чужі заливали сіла, бож Галичина була военним тереном — було одним великим боевище і руйнували села, нищили забудовання. Жінкам прийшлося захищувати господарства й перед сею руїною...

Та було тоді й дещо доброго для села. Австрія оповістила мораторію. Була се велика полекша для задовжених селян. А тут і сільські продукти пійшли сильно вгору... В селянських скринях прибувало гроша як ніколи досі.

Вартість паперового гроша впала. Тимсамим селянинові легко було сплачувати передвоенні довги. Перед війною був задовжений на кількасот корон і се був важкий тягар. Велкого зусиля треба було, щоб збутися того довгу! Тепер селянин продав корець, чи кілька кірців збіжа і сплатив лехко увесь довг...

Село віддовжилось. Коли впала Австрія сливе не стало задовжених сільських господарств. Селяни почали навіть богатіти. Побут у світі (у військових рядах та в полоні в чужинців) привчив селян до красшого жития, збільшив його вимоги, але й привчив мудрійшої та користнійшої праці.

Правда, мало воно і лихі наслідки! Головно серед жіноцтва. Вони задивилися на „міських пань", і часто купували собі не тільки дорогі матерії, але й дорогі парфуми тай пудер. Головно в підміських селах можна було бачити молодиць і дівчат напудрованих через край, від яких аж заносило всякими пахнилами...

Та скінчилась війна. В село вернули чоловіки й сини з війни. Вони вже не ті були. Зовсім відмінились. Війна загартувала їх, а й світа побачили й пізнали чимало. Світогляд їх поширяв богато, богато. Тепер селянин глядів, а й глядить досі на світ ширше і здоровше. Він відчувае вже конечну потребу часописі і книжки; він хоче знати що в широкому світі діється й роздумуе над тим.

Се головно треба сказати про молодших господарів, яких війна захопила молодими, повними сили, понайбільше з рядів „Січий" і "Соколів". Та за ними йдуть і страші...

Невдачі в визвольній війні не зломили їх, а противно закалили тільки. Удари, які завдае йому ворог, не зневірюють його. Він бачить, відчувае і знае слабі сторони сього ворога. Він уміе вже навіть перехитрити його. Забороняють виставу штуки, в читальні, чи концерт-селяни відбудуть її скорше як заповіли, як „ґенеральну пробу".

Правда, староство й жандармерія стежить пильно тепер за культурним рухом на селі й на кождому кроці стараеться його спинювати. Замикае читальні, „Січ"; забороняе вистави, концерти, розганяе наради та селяни сим не заякуються. Буває й так що кажуть: „Се що Польща нас тисне, переслідуе та забороняе всякий культурний рух, освідомить і розворушить і найтемнійшого. Тим тільки скріплять нас!"

Коротко скажу: Село тепер богато свідомійше ніж перед війною і відпорнійше богато. Відродне й се, що село, коли бачить, що інтеліґенція сільська не займаеться ним, само бере керму у свої руки. Рішучі, свідомі одиниці із селян самі проводять у читальнях, у „Січах"; уладжують концерти й театральні вистави...

Се були-б гарні, відрадні сторони села. Та не замикаймо очей і на темні.

До сумних обявів треба залічити деморалізацію молоді. Перед війною молодь горнулася в „Січах". Там працювала над своею освітою, там і забавлялася. Тепер староства, як я вже згадував, замикають читальні і „Січі". Що-ж остаеться молоді? Вона бавиться в коршмі або по хатах! Танці й музика не вгакають вечерами. Побачите там і найновійщі „тустепс" і т. п. А горівка, пиво і вино відходить аж гей! Що при тому шириться й деморалізація, а й до бійок доходить, про се й не казати. Жандармерія, що читальні замикае тому, що буцімто там шириться деморалізація, сього якось не бачить. Вона наче й рада тому. Справедливо сказав один селянин: "Вони замкнули нам читаль ню „деморалізацію". Колиб воно правда було, то вони-б нам не тільки нашої читальні не замкнули але ще з двайцять читалень у селі самі заложили-б".

Отсе саме велике лихо й небезпека велика! Бо хто-ж наша надія як не молодь! Яка молодь, така будуччина наша! А на сю будучину нашу чигае богато небезпек. Найважнійше, що село, яке у війні позбулось було довгів, тепер знов може задовжитись і зубожіти. Чому? Продукти селянські в порівнанню з іншими товарами стоять дуже низько. Перед війною селянин за корець пшениці купив дві пари чобіт, тепер на пару чобіт треба продати кірці пшениці. Таксамо й матерії всякі в порівнанню до передвоенних цін вчетверо й у пятеродорозші. Дорожіе сіль, нафта, цукор, сірники, — словом усе, що селянин мусить купити, дороге, а що він мае на продаж — дешеве. А тут ще й податки й усякі інші драчки на „державу" ростуть і ростуть...

А заробітків навіть сих, що були перед війною то дворах, нема. Вже богато дворів розпарцелювано між мазурів, якими польська влада тепер дуже опікується. Само сбоою, що наш народ не може добрим оком дивиться на сих пришельців, що їм із під боку забирають землю, яку вони, їх батьки, діди й прадіди зливали крівавим потом. Тай культурний набуток мазур для села ніякий. У них розуміння „твое—мое" дуже широке і пливке. Оповідають таке. Один мазур мав у сусідстві з нашим чоловіком поле. Засіяв пшеницю та зжав у жнива і зложив у кот.и Зірвалась буря і занесла снопи на поле сусіда Українця. Українець поносив снопи назад на поле мазура і поскладав. Приходить Мазур тай дякуе Українцеви. Сей дивуеться, защо. Се-ж зовсім звичайно — найшов чуже збіже на своєму полі й відніс туди, де належав. А мазур каже: „Бо то в нас на Мазурах інакше! У нас як буря занесе снопи на чуже поле, то вже снопи того, на чие поле буря їх занесла!"

Ось так виглядае тепер у нас в Галичині на селі. Бачимо і зміни на красше, люде свідомійші, жадні науки, розуміють уже, що то значить, як нема своеї держави й тужать за нею. А се богато значить. Треба тільки сю віру й сей огонь, піддержати. Та, на жаль сі на кім сей обовязок спочивае, тепер збайдужіли зовсім. Священство здебільша відсунулося на бік. Дбае більше про власне „земське добро" як про добро пастви своеї. Про учительство нема що й говорити. Його й так не богато. Красщі одиниці караються на Мазураь, а тут по селах Ляхи та Ляшки вчать, а як учать, — не треба й казати. А сі вчителі Українці, що ще остали, не мішають до просвітної роботи. „А тепер польський урядник, мені не вільно мішаються в політику" — каже неодин. Розуміеться не всі такі. І серед духовенства й серед учительства є гарні одиниці, але якжеж їх мало!

Виходить, не дуже веселі вигляди на будуче! Та воно не було-б так зле, колиб село мало опору серед ідейної інтеліґенції. Богато можуть тут помогти й американські брати. І помагають уже. При їх помочі наші вела відбудовують читальні; засновують школи. Загалом при своїх посилках повинні наші брати в Америці більше уваги звернути на народні школи в старому краю, та на підмогу і засновування промислових, господарських і торговельних шкіл. Ґімназії повинні тут бути на останньому пляні. Також могли-б помогти нашим селам при заснованню й будові фабрик, млинів, ткацьких варстатів, а навіть і самі могли-б як члени мати з сього дохід. У тім напрямі повинні рідні, свояки, писати до своїх родину у старому краю й заохочувати їх до промислу й торговлі, а також і до товариств, читалень і т. и. Бо в нашому лихоліттів тільки промисл і торговля та поступове хліборобство зможе підняти наше село, сю підставу красшої будучини нашої.

М. Л.

КОЛЯДУЙТЕ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРОМУ КРАЮ!

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ВОЛЮ БУТИ КОЗАЧКОЮ.

(Історичне оповіданне).

(Продовженне)

(9)

— Я вируш у на другий день по твоїм відході. Не забудь зладити і лишити мені обіцяну писульку.

Мустаца вернув до жінки і доньки.

— Вже всьо буде добре, — сказав. — Казьо і Конашевич вже не почубляться, бо поїдемо окремо. Конашевич дасть мені писульку до козаків, щоби, як де зійдемося з ними, не займали нас, ще й помогли.

— Я воліла би, щоби він сам їхав з нами, — замітила Ілена. — Його шабля певнійший пашпорт, ніж його писулька.

— Годі! Як Конашевич буде з нами, то відстане Казьо. Козаки нам непотрібні, бо той шлях, котрим тепер поїдемо, як з нами буде Казьо, для нас майже цілком безпечний. Так сказав Казьо і Конашевич потвердив се. І чим менше буде наше товариство, тим безпечнійша буде наша подорож. Челядь розпущу, заплативши так добре, що будуть вдоволені. Лишу тільки двох погоничів і Кухаря.

— І Меленку відправиш? — спитала жінка. — Він не вступиться. Він так зжився з нами...

— Казьо так хоче. Він чогось то не може на Меленку дивитися.

— Сего, тату, вже забогато! — Ілена аж крикнула. — Ти паном між нами, чи вже той Лях? Се його челядь, чи ваша?

— І я волів би Леленку задержати, — відповів батько. — Казьо вперся. Як маю вибирати між обома, і, як ти маєш вибирати між Меленкою і Казьом, то вибач, вибереш... не Меленку.

— Як ти, тату будеш вибирати за мене для мене! — донька відповіла. — Але як справді хочеш, щоби я, я! вибирала між тими двома, то скажи і забожися, що вволиш мою волю і за те не лиш не будеш гніватися на мене, але ще й щирим серцем одобриш мій вибір. Спробуй. Твоя донька покаже тобі, чи вибираючи між тими двома, вибере твого ляшка!

Мустаці заіскрилися очи диким огнем. Сціпив пястуки і приступаючи до доньки крикнув.

— Чи то моя дитина, чи гадина, котру я грів за пазухою?! Вона хоче дорізати мене! Я тебе гадино...

Мати вскочила між них і розділила їх, а то розбішений був би може вдарив доньку, перший раз в життю.

— Вона так зле не думала, — мати виправдувала її і утихомирювала мужа. — Тим вона лиш хотіла сказати, що такого старого і вірного пса як Меленка, таки ліпше було би задержати. І я так думаю, як Ілена. Як би хто спитав мене, хто в такій подорожи ліпший і з ким безпечнійше їхати, то й я скажу, що з Меленкою. Сам знаеш, що такий лицар, як пан Казимір Ґрохольські... ліпше не казати!

— Саме тому, що меленка такий був ще у твоїх батьків і у нас, — відповів Мустаца, — дам йому таку відправу, що не буде на мене нарікати. Дам йому тільки, що буде мати обезпечений прожиток аж до смерти. Як на його старі літа, буде мати аж забогато... Що челядь відправлю, се, покищо, тайна. Про се скажемо челяди аж по відході Сагайдачного. Тепер мушу знайти Казя. Бог знае, куди повіявся. Казав, що поїде подивитися, яка дорога на шляху, котрим поїдемо.

Мустаца приказав окульбачити коня. Сів на него і виїхав на дорогу.

— Ти батька не дратуй, — промовила мати до доньки, коли Мустаца відійшов. — Знаеш, що тобі се не поможе, бо твоя доля запечатана.

— Чи ти, мамо, думаеш, що Казьо мене любить? Він причепився до мене лише в тій надії, що стане зятем князя, котрий не мае сина. Се одно. Друге, він знае, що зі мною дістане великі маетки мого батька.

— Се правда. Але що з того?

— А як покажеться, може й вже показалося, що князівство батька мае ще меншу вартість ніж грушки на вербі?.. Чи тоді для такого мого судженого не ліпше вернути до своїх Ляхів і дістати від них заплату за се, що в їх руки віддав суперника Єремії? Вчера він в розмові зі мною говорив дуже скептично про надії тата і,.. дивним дивом, змінив свою давну думку про шляхи на Крим. Вибрав шлях, котрий раньше називав дуже небезпечним, бо таким, що тата заведе в руки Ляхів.

— Ти збожеволіла? Він мав би вести батька своеї судженої на заріз?! Хоч би втратив надію, котра ніколи не була непохитна, то всеж таки знае, що тато тащить з собою таке придане для тебе, якого він в Польщи за жадною не дістане. Сі наші богацтва, яких ми ще не втратили, будуть його при тобі держати сильнійше, ніж надія на се нещасне князівство, на котрім до сеї пори ще ніхто добре не вийшов.

— Наші скарби можуть в його руки попасти і без мене, як мій батько впаде в руки ляцькі... при його помочи... Чого він... він, що ще до вчеращного вечера втікав перед Ляхами, тепер тягне нас на ляцький шлях?!

— Збожеволіла!—мати крикнула. — Ані слова більше!

Ілена вийшла з шатра.

До шатра Сагайдачного увійшов Меленка.

— Я, козаче, до тебе, — промовив, — від нашої панни. Ходи за мною.

— Чого? — Сагайдачний спитав здивований.

— Не скажу. Вона казала, що щось дуже важне, що їй грозить якась велика біда.

Козак встав зі свого леговища і похитуючи головою пішов за Меленкою. Минули пару кущів і попали на Ілену.

— Ти Меленка, — Ілена сказала, — сядь ось там, під тим кленом. Як би хто надходив, то кахикни. Тоді ти козаче пірнеш в кущі, я піду до Меленки. Я мамі вже казала, що йду з ним пройтися. Сядь тут.

Ілена сіла на мураві, Сагайдачний біля неї, цікавий, що скаже. Вона повторила йому свою розмову з батьком і пізнійшу розмову з мамою.

— Може помиляюся, — закінчила, — але я, знаючи мого судженого дуже добре, сю зміну нашого дальшого шляху і знаючи, що він завзявся усунути найвірнійшого і найпроворнійшого нашого слугу маю право потерпати, що він, таксамо як для власної користи зрадив свій народ, тепер нас зрадить... віддасть нас в руки Ляхів.

— Щож я на се пораджу?

— Не маеш на се ради? — дівчина спитала вхопивши його за руку і впяливши в него благально свої великі, огнисті очи. — Ти справді ще не знаеш куди їдеш відси?

Козак замнявся.

— Чому не відповідаеш? Чи се правда, що ти сказав мому батькови.

Козак відповів аж по хвили намислу.

(Дальше буде).

Тарас Франко:

НАЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧІННЯ РУХАНКИ

(Продовжєнне).

Чи може український нарід дорівнати на полі руханки иншим народам і і коли це буде?

Славетна традиція козацької Січи, і гарний розвиток „Соколів". і "Січий" у Галичині у нових часах доказують, що Український нарід є фізично здоровий і сильний. В деяких галузах культури не уступає він иншим, навіть передовим націям і є надія, що при красших умовинах національного життя зможе дорівнати иншим богатшим і щасливійшим од нас націям. Що правда то теперішні портові сили українських змагунів дуже мізерні, але й перші осяги новочасної олімпіяди з р. 1896 також не були блискучі.

Яка система руханки для нас найпридатнійша?

Знана річ, що бідний бере те, що найдешевше, але з другої сторони тане мясо псиі ідять. З руханки найменших коштів вимагає впоряд, зі змагів туристика. Одно і друге можна вправляти в щоденнім одягу без ніяких приборів, але користь з них мала. Крім тих галузий треба займатися ще конче німецькою і шведською руханкою і змагами. Шведська руханка є більше здоровна, німецька силова, шведська руханка любить повільні рухи, німецька швидкі, уривані. Котрій системі треба дати перевагу?

Ясна річ що німецькій. Адже державну самостійність здобувається силою, а не здоровлем. Наш нарід як усі хліборобські народи, з роду надто повільний і в перщій мірі мусить виробити в собі швидкість тіла (рухів) і духа.

Чи потрібна руханка селянинови і робітникови?

Часто можна стрінутися з твердженням, що селянин і робітник не потрібують руханки; що вони й так трохи не цілий день нарухаються так, що всі кости болять і світ їм не милий. Дальше каже дехто, що селянин і без руханки сильний та здоровий, а з мязами прковаля не може мірятися ніякий міський руховик.

Все це правда, та не вся.

Селянин здоровий, але отяжілий, робітник напружає звичайно лише певні ґрупи мязів, коштом инших. Оба працюють звичайно зігнені, не рідко в духоті. Селянин працює звичайно одинцем та відбивається від гурту, робітник хоч і працює в гурті, але часто затрачує там національне почутте. Всі ці недостачі вирівнати повинна як раз руханка.

Розуміється добір вправ для селян і робітників повинен бути такий, щоби не напружувати мязів, перемучених щоденною працею. І так поставу селянина може вирівнати впоряд, він теж виробляє гарний хід і почуття гуртової сили й справности.

Робітник, що працює при варстаті з великою користю нехай займеться спортами на свіжому повітрі.

Мають же німецькі робітники свої ремі клюби ріжних змагів, чомуж наші українські робітники мусять бути гірші від них?

Руханка і культура.

Сьогодня руханкою займаються всі культурні народи. І культуру народу можна між иншими оцінювати після того, як у нього розвинена ґімнастика. Нарід що зовсім не займається руханкою, годі назвати культурним.

Дивним дивом руханка розвинена найвисше у двох націй, що до поезії мають мало хисту і знані із свого практичного змислу, се є Американці і Чехи.

Чи біда силує людей братися до руханки чи роскіш?

Вже давно завважили вчені і розумні люди, що головним двигачем поступу є голод, себто недостача. І у нас каже нарід, що біда навчить ворожити або біда навчить попити, як нема сі чого хопити. Чоловік заможний хоче вигідно жити, і легко попадає в бездільність, бідний навпаки хитрує і спекулює, якби прожити, як би збогатитсия і щось винайти. Визначні люди були переважно бідні. Подібно буває і з народами. Історія знає богато народів, що ставши богатими зледащили і пропали. Народи, що житуть серед дуже богатої природи у теплі й гаразді пр. Негри є мало культурні і є невільниками білих.

Карї, що нині перед ведуть у цівілізації, Німеччина, Анґлія, навіть Італія, з природи не були богаті. Люди там не знаходячи прожитку на товерхні сягнули в глуб землі і щойно копальнями збогатилися і в силу зросли. Передтим іще взялись до руханки (Німці) і до спортів (Анґлійці) і якраз завдяки тому перехід від хліборобства до великого промислу відбувся там без зайвих потрясень і без шкоди для народнього здоровля.

Руханка в життю народів

Німеччина в 17 століттю була знищена війнами пошестями. Нарід перевівся і здичів, край вилюднів і збіднів. Тоді то взялися німецькі патріоти до піднесення народу з упадку і звернули особливу увагу на руханку. Завдяки невсипущій праці таких великих діячів як Баседов, Ґутс—Мутс і Ян у Німеччині поширилася не лише ідея руханки, але і сама практика.

В рухівнях виконувалася та німецька сила, що не лише звалила французьке ярмо, але і здобула Німеччині першорядне значіння і могутність в Европі.

Не менше почесне значіння мала руханка й у Чехів. Їх знов Німці притиснули з усіх боків так, що ледво дихали і здавалося, що погинуть, але й тут порятувала їх руханка. В тім лежить життєве або біольоґічне значіння руханки, що вона помагає народови вдержатися при життю.

Який нарід перший узявся до ґімнастики?

Греки перші взялися до ґімнастики і то з біди, аби не згинути. Сусідів мали численних і захланних — най сі преч каже щось так як ми Українці. Найбільше Грекам загрожували Перзи, що були десять разів численнійші, мали богато підбитхи народів і могли поставити десять раз більшу армію. Тоді Греки взялися запопадливо до ґімнастики. Кождий вільний громадянин старався виробити собі силу мязів таку, аби міг носити тяжку збрую, кидати желізною списою і володіти важенним мечем. Перзи у леких кафтанах, злуком і стрілами не могли нічо зробити „зелізним" Грекам.

Довголітні війни скінчилися тим, що Греки в купі з Македонцями завоювали цілу Персію. До цього помогла їм у перщій мірі ґімнастика.

(Конець буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПИТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 53 повідомляє, що на річнім мітинґу зістали вибрані слідуючі до заряду товариства на рік 1924: І. Ганяк, предс.; П. Шпікула, секр.; М. Тодоровський, кас.; М. Усик і Г. Музика, контрольори; Т. Маюк і Р. Брановський, опікуни хорих. Повідомляємо також всіх членів та всіх тих, котрі хотілиб вписатись в члени товариства, що мітинґи товариства відбуваються в кожду другу неділю місяця в гали У. Н. Дому на С. С., о 7. годині вечером. Звертаємо також увагу членам, що неучащають на збори та люблять залягати з плаченнем вкладок по 2 або 3 місяці, щоби се дальше не практикували, бо за кожде опізнене будуть змушені заплатити кару після ухвали товариства або наразити себе на суспензу. Слідуючий мітинґ відбудесь в неділю, 13. січня о годині 7. вечер. Присутність кождого члена пожадана, бо суть важні справи до залагодження. — І. Ганяк, предс.; П. Шпікула, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170 повідомляє, що мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в пятницю, 11. січня в гали У. Н. Дому під ч. 72 Моріс ул. Проситься всіх членів аби були присутні на сих зборах. — А. Кругляк, предс.; Г. Павлик, секр.

КОВТСВИЛ, ПА. Тов. Бог. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в суботу, 12. січня о годині 6. вечером в церковній гали при Чарлс ул. На порядку нарад старий уряд віддасть новому урядови діловодство і суть инші справи до полагодження. В січню і лютім будесь приймати нових членів, членниць і дітий без вступного. Добра нагода вступати якраз нині. Не зволікайте на завтра, бо завтра буде запізно. Кождий член обовязаний прийти на той мітин. Член неявившийся, заплатить кару після ухвали, а урядник 1 дол. — Т. Бренґілевич, предс.; Й. Летинчин, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, подає до відома своїм членам, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд: І. аМцикула, предс.; А. Непорадний, з. пр.; І. Скробач,— секр.; А. Лялюк, з. секр.; Г. Підскальний, кас.; С. Васьків, з кас.; Повідомляєсь кождого члена, що мітинґи будуть відбуватися в тій самій гали на Іст Олієн, що минувшого року, все друга неділя по першім. — І. Скробач, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367 повідомляє, що мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 13. січня в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. Проситься членів прибути на той мітинґ і виповнити свої вкладки. — А. Бабій, предс.; П. Антонів, секр.

РОН-ҐАНОВЕР, ПА. Бр. Преображенія І. Христа, від. 29, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 13. січня в церковній гали при Сентер стр., о годині 2. пополудни. Буде справоздание цілорічне і вибір нового уряду. Всі члени мають явитись і привести кількох нових членів. — Т. Трус, предс.; В. Блищак, кас.; Г. Михаліцький, секр.

ЛУДЛОВ, МЕСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 13. січня о годині 1. попол. під числом 133 Стейт ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо буде справоздание за цілий рік і вибір нового уряду на 1924 рік. Товариство буде приймати нових членів і проситься всіх тих, котрі ще не є членами У. Н. Союза, най прийдуть на мітинґ і забезпечуть себе і свою родину перед випадком, бо колись буде запізно та будете каялися не вчасі. Неявившийся член підлягає карі після статута. — І. Приступа, предс.; П. Яців, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори тов. І. Франка, від. 269, відбудуться в неділю, 13. січня о 2. годині попол. на гали В. Дуди. На сей мітинґ проситься всіх членів прибути як оден, бо будуть полагоджуватися важні справи а старий уряд передасть урядованнє новивибраному урядови. — Т. Куцей, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Братство св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудеся в неділю, 13. січня о годині 2. пополудни в домі Михайла Маряка під ч. 8 на Ґрінпорт. Проситься всіх членів явитися на той мітинґ. На порядку нарад вибір нового уряду на рік 1924. Неявившийся член заплатить кару після ухвали. — О. Любянецький, пр.; П. Маряк, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 13. січня о годині 1. вполудне в церковній гали при Оклей і Райс. На порядку нарад буде справоздание за минувший рік контрольної комісії, ком. хорих, народний податок, справа студентів в Чехословаччині і богато інших справ, вибір нових урядників. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на сей мітинґ як найчисленнійше. Також будемо приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза. — М. Беряк, предс.; Я. Бас, кас.; П. Луцків, рек. секр.

БАЛТИМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 13. січня в домі Й. Приймака під ч. 3300 Гудсон ул. На порядку нарад вибір нових урядників і справа перенесення відділу до парохіяльної галі. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 5 дол. — Й. Приймак, предс.

ФАРЕЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 285, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що звичайний мітин відбудеться в неділю, 13. січня у польській гали на Валис евню, точно о 2. годині пополудни. Проситься усіх членів прийти, а довгуючі члени мають вирівнати свій довг, бо если невирівнають, то будуть суспендовані. Заразом подається до відома, що на річнім мітинґу зістав вибраний слідуючий новий уряд на рік 1924: В. Гладьо, предс.; В. Федорчак, секр.; П. Коник, кас.; А. Гладиш, з. предс.; Н. Забич, з. секр.; Н. Надульщак, з. кас.; опікуни хорих: І. Хрінь і І. Барґіль контрольори: П. Гучко і А. Возняк; дверник Ю. Рещешевський.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 13. січня в гали Укр. Школи під ч. 212 Президент ул. На порядку нарад є товариські справи до полагодження. Тов. буде приймати нових членів до Січи і до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить 50 цит., а урядник 1 дол. — О. Зубар, предс.; М. Пипюк, секр.

БОРНСАИД, ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в понеділок, 14. січня о годині 7. вечер в гали Укр. Амер. Сітізенського Клюбу на Вудлавн і 93-та ул. Взиваєся всіх членів на сей мітинґ явитись, бо буде справоздание контрольної комісії і вибір нового уряду на 1924 рік. Неявившийся член буде караний після ухвали братства. — В. Зелінка, предс.; М. Коцилівський, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Подаєсь до відома членам бр. св. Івана Хрест., від. 230, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий ряд на рік 1924: Ю. Присташ, предс.; Н. Павлишин, з. предс.; І. Гармич, секр.; Й. Білик, з. секр.; І. Мигаль, кас.; І. Яслик, з кас.; контрольна комісія: Т. Періг, І. Мисливий, І. Яслик; дозорці хорих: А. Кучманич, Т. Лапчинський, І. Філь і Ю. Чижовський, хорунжі; П. Луцко, капітан; дверники: В. Драгуш, Т. Козловський. Мітинґи будуть відбуватися що друга неділя по першім о 2. годині на литовській гали під ч. 628 Френклин Евню. Слідуючий мітинґ припадає 13. січня. Контрольна комісія здасть справоздание за 6 місяців з року 1923. Проситься всіх членів прибути на мітинґ і привести зі собою нових членів. Неявившийся член підлягає карі яку ухвалено на цілий рік. Котрий член не може прийти на мітинґ, має зголоситися до уряду, тоді не буде караний. Буде збірка за календарі, за котрий кождий член має заплатити 30 цит. Проситься всіх як оден прийти, бо секретар буде хотів адресу кождого члена і членниці. — Ю. Присташ, предс.; І. Мигаль, кас.; І. Гармич, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 3, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд: С. Каша, пр.; А. Світлик, кас.; О. Нагірний, секр.; А. Мазурик і В. Ґрега, дозорці хорих. Мітинґи будуть відбуватися як і дотепер, що друга субота по першім в гали парохіяльній при Савт ул. Повідомляється, що слідуючий мітинґ відбудеться в суботу, 12. січня. аН сей мітинґ проситься всіх членів явитись, бо суть дуже важні справи до полагодження. Ті що довгують, мусять вирівнати свої залеглости або будуть суспендовані. Річнякам раджу приходити більше на мітинґи, не тільки раз на рік, тоді і критика буде здорова і доцільна. — С. Каша, предс.; О. Нагірний, секр.

ГЕМТРЕМК, МИШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 13. січня в гали Укр. Хати під ч. 2240 Ґрейлінґ Евню. Просимо всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження і вибір нового уряду. Тож товариші, явіться скоро, бо є дуже роботи. — П. Гищук, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, 12. січня на гали під ч. 93 Вен Бюрен ул. Проситься членів зійтись і розібрати календарі на рік 1924. Мітинґ розпічнеся точно о годині 7. вечером. Даєсь всім членам до відома, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд на рік 1924: П. Романишин, предс.; І. Піговарук, з. пр.; О. Стойко, кас.; М. Дуфлян, з. кас.; О. Лисак, секр.; А. Дідилівський, з. секр.; Л. Лапчак і О. Витяз, контрольори; Г. Струк і О. Бандюга, надзирателі хорих; М. Ващюк, дверник; С. вСербивус, Д. Макара, С. Коморнік і І. Громада, прапорщики.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрест., від. 326, подає до відома своїм членам, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 13. січня о годині 2.30 попол. під ч. 814 Мейн ул. Обовязком кождого члена є прийти на сей мітинґ, бо будеться роздавати календарі за доплатою 30 цит., а контрольна комісія здасть своє справоздание. Таксамо суть инші справи до полагодження. На рік 1924 вибрано слідуючий уряд: Н. Колодій, предс.; В. Лісний, з. пр.; І. Соколвський, секр.; Т. Колодій, з. секр.; С. Сеньків, кас.; П. Бонк, з. кас.; П. Ціздак, Г. Сеньків і І. Пашкевич, контрольори; С. Шиманський, Н. Ковалишин, і Г. Кричкевич, надзирателі хорих; Ю. Пекароський, хорунжий; Л. Чекальський, з. хорун.; О. Лесик, капітан; Ф. Барда, дверник.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ